

Sygn. akt IV CO 116/21

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 listopada 2021 r.,
na skutek przedstawienia akt sprawy Sądu Okręgowego w S.
postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2021 r.
w przedmiocie przekazania innemu sądowi równorzędnemu
sprawy sygn. akt I C [...] ze skargi C. B. o wznowienie postępowania
w sprawie z powództwa C. B. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej "[...]" w S.
o unieważnienie aktu notarialnego

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 29 kwietnia 2021 r. Sąd Okręgowy w S. wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy ze skargi C. B. o wznowienie postępowania innemu sądowi równorzędnemu. Wskazał, że zwraca się ponownie do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu, „gdyż pojawiła się ta nowa okoliczność, że wpłynęły sprawy, w których powódka pozywa tut. Sąd (I C (...) i I C (...)), a z urzędu ze sprawy I C (...) wiadomym jest, że sędziowie Sądu Apelacyjnego w (...) zostali wyłączeni w sprawie, gdy w innej sprawie Sąd ten został pozwany przez stronę, której sprawy dotyczyły (vide postanowienie SN IV CO 164/20).”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 44¹ k.p.c., dodany przez ustawę z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1469 ze zm.), wprowadza wyjątek od konstytucyjnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) i kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy. Z tej przyczyny powinien być interpretowany ściśle (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 marca 2020 r., IV CO 44/20, i z 16 marca 2020 r. IV CO 18/20). Do przekazania sprawy do innego sądu może zatem dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo według przepisów kodeksu postępowania cywilnego byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości. Przesłanka dobra wymiaru sprawiedliwości ma ocenny charakter, ale z brzmienia art. 44¹ § 1 k.p.c. wynika, że w rozumieniu tego przepisu składa się na nie „w szczególności” wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, że chodzi przede wszystkim o sytuacje, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny (zob. orzecznictwo przytoczone w postanowieniu Sądu Najwyższego z 20 maja 2020 r., I CO 21/20).

Uzasadnienie wniosku o przekazanie niniejszej sprawy sądowi równorzędnemu nie zawiera jakkolwiek konkretnych przesłanek o powyższych cechach. Lakoniczne wystąpienie Sądu Okręgowego w S., ograniczające się do jednego zdania zawartego w samej sentencji postanowienia, nie wskazuje na istnienie jakichkolwiek czytelnych okoliczności w rozumieniu art. 44¹ k.p.c., które mogą wywierać ujemny wpływ na swobodę orzekania lub bezstronność Sądu właściwego do rozpoznania sprawy. Powołanie się na pozwanie przez powódkę „tut. Sąd” i wyłączeniu sędziów Sądu Apelacyjnego w (...), „gdy w innej sprawie Sąd ten został pozwany przez stronę, której sprawy dotyczyły” nie daje podstaw do jednoznacznej oceny, że rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy grozi dobru wymiaru sprawiedliwości.

Ubocznie wskazać należy, że po pierwsze, stosowanie art. 44¹ k.p.c. nie powinno być nadużywane, bowiem prowadziłoby do podważenia zaufania do bezstronności sędziów i niezależności sądów, a dalszej konsekwencji może wyrządzić wymiarowi sprawiedliwości szkodę. Po drugie, nawet wyłączenie sędziów od orzekania w sprawie nie może być utożsamiane z zakresem zastosowania art. 44¹ k.p.c., skoro podstawą zastosowania tego przepisu nie jest sytuacja spodziewanego zaistnienia przyczyny wyłączenia sędziego, nawet gdyby zaszła w stosunku do wszystkich sędziów wydziału (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2017 r., IV KO 28/17). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że chodzi przede wszystkim o sytuacje, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny (zob. orzecznictwo przytoczone w postanowieniu Sądu Najwyższego z 20 maja 2020 r., I CO 21/20). We wniosku o przekazanie niniejszej sprawy sądowi równorzędnemu nie została przedstawiona jakkolwiek przesłanka o powyższych cechach.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji postanowienia.